

Vlastní náplň činnosti Unie

Oblasti integrace

Cíle EU (čl. 3 SEU): podpora míru, **svých hodnot** (čl. 2) a blahobyt obyvatel EU

Prostředky k dosažení cílů EU:

- **(1) jednotný vnitřní trh (hlavně ekonomická integrace),**
- **(2) prostor svobody, bezpečnosti a práva** (následky ekonomické integrace v **mimoekonomické oblasti**),
- **(3) hospodářská a měnová unie** (vyšší forma ekonomické integrace)
- **(4) ústavní úroveň** (základní hodnoty – právní stát, ochrana lidských práv, zákaz diskriminace apod.)

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

**Jednotný vnitřní trh
Volný pohyb zboží**

Masarykova univerzita 2022

Právo EU jako integrační nástroj

- **2 metody úpravy:**

- samostatná unijní úprava (primární, nařízení) – paralelně s vnitrostát. právem
- určování obsahu vnitrostátní úpravy (směrnice)
- zajímají nás směrnice?

Společný trh

Jednotný vnitřní trh

Sbližování práva v EU

pramen: SFEU

Společný trh

- Založen na 4 základních svobodách:
- **volný pohyb zboží, osob, služeb, kapitálu**
budován v 50. a 60. letech, funguje až do 1993, kdy se mění na jednotný vnitřní trh
 - **Původně** zcela převažující, prakticky **jediný smysl** evropské hospodářské integrace (EHS)
 - prosazeno s h o r a (ekonomické zájmy velkých hospodářských subjektů) – nutnost velkého trhu k zajištění odbytu stále rostoucího množství produktů
 - prospěšné i pro spotřebitele (obyvatelstvo)
 - *společné politiky*: tradiční – zeměd-dopr-obch
 - -----

Období stagnace 70.-80. léta

- sílil tlak na
 - zrušení dosavadních překážek volného pohybu,
 - odbourání všech hraničních kontrol uvnitř Společenství a
 - odstranění zbývajících důvodů, které vedly k fragmentaci trhu
- **1985: „Bílá kniha pro dokončení vnitřního trhu.“**
- odstranit přetrvávající překážky – 3 typy:
 - tzv. **materiální překážky** - odstranění kontrol zboží i osob na vnitřních hranicích,
 - **technické překážky**, týkající se rozdílných národních předpisů upravujících, jak technické parametry výrobků, tak existující procedury k ověřování technických parametrů zboží,
 - **fiskální překážky**, v rámci nichž bylo primárním cílem Společenství odstranit rozdíly v daňově-právních předpisech.
- Právní vyjádření: **Jednotný evropský akt 1986/1987** (revize Smlouvy o založení EHS - program budování jednotného vnitřního trhu)

Společný trh x jednotný vnitřní trh

- **přechod** od společného trhu k jednotnému vnitřnímu trhu (vyšší stupeň): cca 1993
- **právní nástroje:** *Bílá kniha* - Jednotný evropský akt 1986/87, Maastrichtská smlouva 1992/93
- q1 a q2 rozšíření 4 základních **svobod**
- Maastricht: zavedení **nových společných politik**, perspektiva jednotné měny

Pojem jednotného vnitřního trhu - 1

- **První složka:**
- **4 základní svobody** – volný pohyb
 - zboží,
 - osob,
 - služeb,
 - kapitálu

Pojem jednotného vnitřního trhu - 2

- Druhá složka:
- **společné politiky**
 - **základní (původní - již ve společném trhu)** – zemědělská, dopravní, společná obchodní, sociální, (soutěžní)
 - **novější (Maastricht – až v jednotném vnitřním trhu)** –
 - vízová, azylová a přistěhovalecká,
 - hospodářská a měnová,
 - fiskální (daně)
 - ochrana spotřebitele,
 - hospodářská a sociální soudržnost,
 - ochrana životního prostředí,
 - rozvojová spolupráce aj.

Definice vnitřního trhu

- Článek 26 SFEU
- 1. Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv (= pravomoc Unie).
- **2. Vnitřní trh zahrnuje**
 - prostor bez vnitřních hranic,
 - v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu
 - v souladu s ustanoveními Smluv.

Sbližování (harmonizace) práva

- Právní režim EU tvoří:
 - vlastní **předpisy EU** – **primární** právo, **nařízení** platné ve všech členských státech
 - právní předpisy **členských států** přizpůsobené (modifikované) podle **směrnic** = **výsledek sbližování práva**
 - předěl: 1986 – JEA (kvalifikovaná většina)

Základní postupy při harmonizaci

- Čl. 113 (JEN DANĚ): Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijme ustanovení k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných **nepřímých daní** v rozsahu, ...

= Shrnutí: Nepřímé daně (např. DPH): jednomyslnost v Radě

- ** Čl. 114 (OBECNĚ): Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem ... přijímají opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, **jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu (přímo vytvářejí).**

= Shrnutí: Obecně, tedy ostatní případy: kvalifikovaná většina v Radě, spolurozhoduje Evropský parlament

- VÝJIMKY (POJISTKY PRO DŮSLEDKY UPLATNĚNÍ KVALIFIKOVANÉ VĚTŠINY): Komise může udělovat dočasné výjimky.

= Shrnutí: Výjimky pro přehlasované státy může povolit Komise

Co je zboží ?

- Definice pojmu zboží jen v judikatuře SDEU - a to v rozsudku *Komise vs. Itálie 7/68*: „*produkt ocenitelný v penězích, který je způsobilý být předmětem obchodní transakce.*“
- Následná bohatá judikatura: zboží znamená také např.
 - **zemědělské výrobky**,
 - umělecké předměty (včetně mincí se sběratelskou hodnotou),
 - předměty **duševního vlastnictví**,
 - zboží dovezené a určené k **osobní spotřebě** jednotlivce (léky či výrobky běžné spotřeby),
 - **odpady** ať už recyklovatelné či nerecyklovatelné
 - **energie**.
 - Není zbožím *res extra commercium*, tedy např. zbraně, lidské orgány, drogy

Volný pohyb zboží (uvnitř Unie)

- Co je „**volný**“ pohyb zboží (obchod) - překážky obchodu k odstranění:
 - **fiskální**
 - **zákaz cel** a jiných dávek, **daňové** diskriminace
odstraněno bez výjimek
 - **jiné (administrativní)**
 - **zákaz množstevních omezení**, zákazů a jiných omezení dovozu a vývozu
odstraněno z větší části – možné výjimky

Administrativní překážky.

Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 1**

- Čl. 34: *Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá **opatření s rovnocenným účinkem**, jsou mezi členskými státy zakázána.*
 - Samo množstevní omezení (kvóty a zákazy) jasné.
 - ***Chybí definice opatření s rovnocenným účinkem*** (vymezení) = specifikováno v judikatuře SDEU – stovky rozsudků
 - podobné pravidlo pro vývoz
- původce opatření: stát (nikoli soukromý subjekt) – různé formy***

Administrativní překážky. Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 1a**

první definice:

- **Dassonville (8/74):** jakékoli opatření *státu*, které znamená
 - přímé nebo nepřímé
 - skutečné nebo potencionálníomezení pohybu zboží

„Fantómová“ směrnice Komise č. 70/50

ze dne 22. prosince 1969 o zrušení opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu (tj. ***o zákazu opatření s účinkem rovnocenným jako dovozní kvóta***)

- směrnice Komise pro přechodné období (platnost od 22. do 31.12.1969 - !!)
- účel: odstranit zatím existující **opatření s rovnocenným účinkem**
- proto nutnost jejich vymezení (***omezují dovoz zvýhodňováním domácího zboží***):
 - **diskriminační (odlišný režim)**
 - **nediskriminační (stejný režim – vadí jen při zneužití)**
 - judikát Rau 261/81 – margarín v Belgii povinně v kostkách (balení výrobku)
 - uvedení země původu zboží – nežádoucí (předsudky) (označování výrobku)
- demonstrativní výčet opatření
- převzato a někdy překonáno judikaturou – někdy přísnější (Dassonville)
- ale dodnes se na ni Soudní dvůr odvolává

Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 2**

- Neadekvátní šíře „dassonvillské“ definice
- **Cassis de Dijon (120/78)**: další odůvodněná omezení dovozu:
 - kategorické požadavky (vitální zájmy) státu uznávané komunitárním (unijním) právem (např. ochrana spotřebitele, fiskálních zájmů apod.)
 - proporcionalita a nezbytnost jejich uplatnění
 - nesmí být diskriminační

Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 3**

- další narušení „dassonvillské“ definice
- **Keck a Mithouard (C-267,268/91):**
- nediskriminační marketingové metody přípustné

- faktická opatření členského státu, nečinnost (**jahody**)

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem: dovolené výjimky (čl. 36)

- ochrana veřejné mravnosti
- ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti
- ochrana života a zdraví
- ochrana kulturního bohatství
- ochrana práv k duševnímu vlastnictví
- **obecná podmínka: není svévolná diskriminace ani skryté omezování obchodu**

Podmínky pro pohyb zboží

Jak se řeší různé (konfliktní) požadavky na zboží (vč. dováženého)

- Různé požadavky na zboží uváděné na trh se řeší:
 - harmonizací (sjednocením) podmínek (norem)
 - vzájemným uznáváním podmínek

Technické a podobné normy

- Nový přístup (rychlý): směrnice pro velké skupiny výrobků (např. plynové spotřebiče, lékařské nástroje)
- Certifikace (shoda výrobku se směrnicemi) – provádějí jednotlivé státy, vzájemné uznávání
- CE

Princip vzájemného uznávání

- EU: platí ve vzájemném obchodě zásada, že výrobek legálně vyrobený a uvedený na trh v jednom členském státě musí mít **volný přístup i na trhy všech ostatních členských zemí EU, bez ohledu na to, zda odpovídá předpisům (normám) těchto členských států. Všechny členské státy ochraňují na srovnatelné úrovni zdraví, bezpečnost a životní prostředí svých občanů a že mezi nimi neexistují zásadní rozdíly.**
- **Vzájemné uznávání výrobků** se stalo vůdčí zásadou pro uvolnění vzájemného obchodu členských zemí. Podle odhadu kolem poloviny tohoto obchodu probíhá dnes podle těchto zásad.
- Nařízení 2019/515
- **Členské státy nesmějí zakázat na svém území prodej zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě**